

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ ว่ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับใด แตกต่างกันหรือไม่ โดยกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเมืองพัทยา โดยกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเมืองพัทยา โดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) จากจำนวนประชากร 117 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 100 คน

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นสอบถามมี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 คือ ข้อมูลพื้นฐานตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร ได้แก่ วุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ ตอนที่ 2 คือ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา 12 ด้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ (Rating Scale)

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วได้มีการตรวจทานความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเมืองพัทยา ทั้ง 12 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน พิจารณา 3 ลำดับแรกตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ 1) ด้านการให้ความเห็นชอบการจัดทำ

สาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 2) ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน 3) ด้านการให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน ได้ข้อค้นพบดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณา 3 ลำดับแรกตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ 1) ร่วมพิจารณานโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา 2) ร่วมเสนอข้อมูลที่เป็นปัญหาและความต้องการของชุมชน 3) ร่วมศึกษาทำความเข้าใจวิธีการกำหนดนโยบายวางแผนการจัดทำแผนของสถานศึกษา

1.2 ด้านการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณา 3 ลำดับแรกตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ 1) ร่วมในการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งอนุกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 2) ร่วมพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 3) ร่วมศึกษานโยบาย แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา

1.3 ด้านการให้ความเห็นชอบการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณา 3 ลำดับแรกตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ 1) ร่วมปรับเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น 2) ร่วมศึกษาสภาพปัญหาความต้องการภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้จัดทำสาระหลักสูตร 3) ร่วมให้ความเห็นชอบในสาระหลักสูตรที่จัดทำ

1.4 ด้านการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณา 3 ลำดับแรกตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ 1) ร่วมกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา 2) ร่วมวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา 3) ร่วมประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ชุมชนทราบ

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและมาตรฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณา 3 ลำดับแรกตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ 1) ร่วมประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองที่มีเด็กในเขตบริการส่งเด็กเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จนจบหลักสูตร 2) ร่วมสร้างความเข้าใจให้ชุมชนผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปเห็นความสำคัญของการศึกษา 3) ร่วมสนับสนุนช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสและเด็กพิการให้ได้เรียนอย่างต่อเนื่องจนจบหลักสูตร

1.6 ด้านการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณา 3 ลำดับแรกตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ 1) ร่วมศึกษากฎหมาย ระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการ

พิทักษ์สิทธิเด็ก 2) ร่วมส่งเสริม ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ 3) ร่วมส่งเสริมและร่วมกำหนดมาตรการการพิทักษ์สิทธิเด็กในสถานศึกษา

1.7 ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณา 3 ลำดับแรกตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ 1) ร่วมเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการด้านงบประมาณแก่สถานศึกษา 2) ร่วมเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการด้านวิชาการแก่สถานศึกษา 3) ร่วมเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการด้านการบริหารทั่วไปแก่สถานศึกษา

1.8 ด้านการส่งเสริมให้มีกิจกรรมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณา 3 ลำดับแรกตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ 1) ร่วมประสานกับชุมชน องค์กรเอกชน เพื่อระดมทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษา 2) ร่วมสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้าร่วมจัดการศึกษา 3) ร่วมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและอนุรักษ์ประเพณีของท้องถิ่น

1.9 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณา 3 ลำดับแรกตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ 1) ร่วมประสานหน่วยงานขอความช่วยเหลือจากภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษา 2) ร่วมสนับสนุนให้สถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆของท้องถิ่น 3) ร่วมเสริมสร้างความสัมพันธ์เพื่อให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

1.10 ด้านการให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณา 3 ลำดับแรกตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ 1) ร่วมติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการและการร่วมประเมินผลงานของสถานศึกษา 2) ร่วมพิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา 3) ร่วมเสนอแนะแนวทางการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา

1.11 ด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณา 3 ลำดับแรกตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ 1) ร่วมแต่งตั้งอนุกรรมการการดำเนินงานของสถานศึกษา 2) ร่วมพิจารณาแต่งตั้งที่ปรึกษาของสถานศึกษา 3) ร่วมสนับสนุนช่วยเหลือการดำเนินงานของที่ปรึกษาและอนุกรรมการ

1.12 ด้านการปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณา 3 ลำดับแรกตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้ 1) ร่วมแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน

ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากต้นสังกัด 2) ร่วมให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการอนุมัติงานจากต้นสังกัด 3) ร่วมปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากต้นสังกัด

2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ของสถานศึกษา 3) ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาคู่กับปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากกว่าวุฒิการศึกษาคู่กับปริญญาตรี ส่วนด้านอื่นที่เหลือ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ของสถานศึกษา 3) ด้านการให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา 4) ด้านการปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขนาดกลาง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนด้านอื่นที่เหลือ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา ผู้วิจัยมีการอภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก สาเหตุเนื่องจากตามสภาพความเป็นจริงของการจัดการศึกษาบทบาทหน้าที่ในการบริหารมิได้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียว หากต้องเกี่ยวข้องกับสังกะพัน์กันหลายฝ่าย โดยเฉพาะชุมชนหรือท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 21) สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ชาญวิทย์ สุทธิ (2545) ศึกษาความต้องการของผู้บริหารในการมีส่วนร่วม ในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ อัมพร ทองสีบสาย (2545) นำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ในด้านการวางแผน การดำเนินการตามแผน และการประเมินผล อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณกมล แก้วบ่อ (2549) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า การมีส่วนร่วมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ประวิทย์ นิลพฤกษ์ (2545) ศึกษา การศึกษาเจตคติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคะแนน เจตคติต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการศึกษาของเมืองพัทยาได้มีการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษา ให้สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาของชาติโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังเช่นยุทธศาสตร์ ด้านการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษากำหนดรายละเอียดของสาระหลักสูตร สถานศึกษาให้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จัดให้มีคณะกรรมการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของเมืองพัทยา เพื่อให้กำเนาะนำและสนับสนุนการจัดการศึกษา การศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม โดยคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้แทนเมืองพัทยา ชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา (สำนักการศึกษาเมืองพัทยา,

2548, หน้า 40-41) ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชน ชุมชนองค์กรต่างๆ ได้มีส่วนร่วมบริจาค ทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นๆ รวมทั้งรับภาระค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษาของเมืองพัทยา ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ด้านการให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา จัดให้ มีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรชุมชน และสถาบันการศึกษา เพื่อ พัฒนาผู้เรียน ให้เต็มตามศักยภาพและ สถานศึกษาร่วมกับองค์กรชุมชน ภาคเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ หรือสถาบันทางสังคมอื่นๆ จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนให้สอดคล้องกับ สภาพปัญหาความต้องการของชุมชน ในอดีตสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดเป้าหมายตามนโยบายจาก ส่วนกลาง โดยมีได้คำนึงความแตกต่างของสภาพภูมิศาสตร์ หรือวัฒนธรรม จึงทำให้ผลของการจัด การศึกษา ไม่อาจสนองความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น (สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 1) ดังนั้น เมื่อรัฐจัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาขึ้น จึงเป็นโอกาสที่ประชาชนจะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา อาจกล่าวได้ว่า การที่ชุมชน วิชาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในอดีตนั้น เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การศึกษาของ ไทย ไม่เกิดภาพลักษณ์ตามที่คาดหวัง (จุฬารัตน์, 2537, หน้า 68) และทำให้กระบวนการ ทางการศึกษาและกระบวนการทางสังคมไทยไปกันคนละทิศทาง (สุมน อมรวิวัฒน์, 2533, หน้า 79) นอกจากนี้อาจสรุปได้ว่า ระดับการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาอีกประการ หนึ่ง เพราะการขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ย่อมทำให้ขาดความต้องการมีส่วนร่วมอย่าง แท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 277) สอดคล้องกับแนวคิดของ สุรัฐ ศิลปะอนันต์ (2541, หน้า 83) อธิบายว่า การทำงานโดยคณะองค์บุคคลนั้น ถ้าผู้ปฏิบัติไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนก็จะ ส่งผลให้ประสิทธิภาพของงานอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ ประกอบกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มี ส่วนทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขาดความพร้อมในการอุทิศเวลาเพื่อโรงเรียน เพราะบุคคลส่วน ใหญ่ต้องขวนขวายกับการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับแนวคิดของ ประเวศ วะสี (2536, หน้า 12) ได้แสดงทัศนะต่อการจัดการศึกษาว่า การจัดการศึกษาไม่ใช่เรื่องของครูและสถานศึกษาเท่านั้น ทุกสิ่ง ทุกอย่างควรเป็นไปเพื่อการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ชุมชน วัด สถานศึกษา โรงเรียน สื่อมวลชน เรียกว่า การศึกษาเป็นวิถีชีวิตเป็นทั้งวิธีการและเป้าหมายของกิจกรรมทุกชนิดของมนุษย์ และได้เน้นยุทธศาสตร์การปฏิรูปการจัดการศึกษาว่า สังคมทั้งมวลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) เพื่อเป้าหมายการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ทั้งนี้ โดยมองว่า การศึกษาไม่ใช่เรื่องของครู และสถานศึกษาหรือกระทรวงเท่านั้น แต่ต้องกระจายอำนาจไปสู่ สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นจัดการศึกษาตนเอง โดยมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ มีองค์กรอิสระ

จัดสรรงบประมาณอุดหนุนการศึกษาของสถานศึกษา สร้างกลไกประเมินผล การจัดการศึกษาที่เป็นอิสระและมีประสิทธิภาพ ในทำนองเดียวกันกับ สมเดช สีแสง (2543, หน้า 288) แผนพัฒนาของโรงเรียนต้องเกิดจากข้อตกลงร่วมกันระหว่างชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทุกฝ่ายรู้จักทิศทางและหลักประกันในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ส่วนบทบาทการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 1) สอดคล้องกับ กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2539, หน้า 1) ให้แนวคิดว่า การจัดการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่นของตนย่อมทำให้ผู้เรียนมีความรัก ความผูกพันและรู้สึกหวงแหน มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นอันเป็นการนำไปสู่ความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน มีความสอดคล้องกับหลักสูตรฉบับ พ.ศ.2544 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพชุมชน ท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร คณะกรรมการสถานศึกษาตระหนักในบทบาทหน้าที่ เสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน สอดคล้องกับ ปราโมทย์ กิ่งแก้ว (2544, หน้า 10) นอกจากสถานศึกษาจะเป็นแหล่งความรู้แล้วสถานศึกษาต้องพิจารณาถึงความต้องการของ สังคมและให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อช่วยพัฒนาสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

การศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน พิจารณาตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้

1.1 ด้านการให้ความเห็นชอบการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีส่วนร่วมอันดับแรก ได้แก่ ร่วมในการปรับเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น สอดคล้องกับ สีวะ ทาทราย (2545, หน้า 44) ศึกษา สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปอทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า สภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภักดี รักความดี (2546, หน้า 55) ศึกษา ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

นเรศ สวสดี (2542, หน้า 131) ซึ่งศึกษา ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการ โรงเรียนในและนอกโครงการปฏิรูปการศึกษาของ โรงเรียนปฏิรูปการศึกษาของ โรงเรียน ประถมศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และไม่สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ประไพ สุทธิมัจจะ (2536, หน้า 17) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการ ศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด ราชบุรี พบว่า ปัญหา การดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่น จำเป็นต้องอาศัยทรัพยากร บุคคลในท้องถิ่นมาช่วยกันหลายฝ่าย รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ (แรมสมร อยู่สถาพร , 2533, หน้า 87) ซึ่งการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความ ต้องการของท้องถิ่นนั้นต้องกระทำทั้งการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นการปรับรายละเอียด เนื้อหา ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนาวิธีการสอนให้หลากหลาย จัดทำสื่อการเรียนการสอน และการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยควรสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยสาระสำคัญของหลักสูตร ท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นต้องมีความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ให้ผู้เรียนมีลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 15) ได้ กำหนดบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระ หลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ไว้ว่า คณะกรรมการต้องศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำเสนอให้สถานศึกษาใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำหลักสูตร เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบสาระหลักสูตรที่สถานศึกษาได้จัดทำ แนวการปฏิรูปการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539 หน้า 42) กำหนดไว้ว่า ในด้านความร่วมมือจากชุมชนนั้น ต้องให้องค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็น ด้านวิชาการหรือด้านบริหาร และให้การส่งเสริมกลุ่มบุคคลหรือชุมชนให้มี ส่วนร่วมในการแสวงหา ทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา นอกจากนี้การจัดทำสาระ หลักสูตรระดับท้องถิ่นจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับการศึกษาและ อาชีพมาช่วยจัดทำ กรมวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 70) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายชื่อ ร่วมในการปรับเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น มีส่วนร่วมอยู่ในอันดับแรก

1.2 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีส่วนร่วมอันดับแรก ได้แก่ ร่วมประสานหน่วยงานขอความช่วยเหลือจากภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ชาญวิทย์ สุทธิ (2545, หน้า 79) ศึกษาความต้องการของผู้บริหารในการมีส่วนร่วมการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ศาสตราจารย์ ชิมโน (2545) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตนิเทศที่ 4 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กาฬสินธุ์ พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ทนงต์ สวัสดิ์สัน (2550, หน้า 43) ศึกษา การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอเมืองระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ไพบุลย์ ยิ่งสุข (2545, หน้า 41) ศึกษา การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน อยู่ในระดับมาก

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเมืองพัทยา และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นผู้นำทางวิชาการและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน มีความสามารถในการประสานความร่วมมือกับทุกสังคม ทั้งภาครัฐและเอกชน และได้รับความไว้วางใจจากชุมชน (สำนักการศึกษาเมืองพัทยา, 2548, หน้า 40-41) ประกอบกับการสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นภาระหน้าที่และบทบาทสำคัญประการหนึ่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และโดยเหตุที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นบุคคลที่อยู่ในชุมชนโดยตรง จึงมีความสะดวกในการที่จะช่วยให้ชุมชนเห็นความสำคัญของสถานศึกษา และมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษา ซึ่งจะส่งผลถึงสมาชิกทุกคนในชุมชน (ธีรวุฒิ ประทุมพรรัตน์, หน้า 118) สอดคล้องกับ เบอร์เกอร์ (Berger, pp. 251-161) ได้กล่าวถึง ผู้ปกครอง ชุมชนและครู ต้องร่วมมือกันในทุกด้านเพื่อเสริมสร้างเด็ก ในความรับผิดชอบ ให้อยู่ในสังคมอย่างผู้ที่มีคุณสมบัติในตัว คือ เก่ง ดี มีสุข อันจะส่งผลดีเมื่อเติบโตใหญ่ โดยผู้ปกครอง ชุมชนและครู ต้องแสวงหาความร่วมมือหลายรูปแบบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กอบเกียรติ เจริญพานิช (2540, หน้า 95-96) พบว่า กิจกรรมของโรงเรียนที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

ของโรงเรียนประถมศึกษา ในเมืองและในชนบท จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านกิจกรรมของโรงเรียนที่ชุมชนได้มีส่วนร่วม ได้แก่ 1) การเข้าร่วมกิจกรรมวันแม่ วันปิดภาคเรียน เป็นกิจกรรมที่จัดแล้วทำให้เกิดความซาบซึ้งประทับใจให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้มีการดำเนินการติดต่อกันทุกปี 2) กิจกรรมกีฬาโรงเรียน กิจกรรมงานประจำปีของโรงเรียน กิจกรรมวันเด็ก เป็นกิจกรรมที่จัดแล้วผู้มาร่วมกิจกรรมเกิดความสนุกสนาน ทำให้เกิดการดำเนินงานทุกปี 3) กิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนพัฒนาโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของลูกเสือ กิจกรรมปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะ กิจกรรมซ่อมแซมอาคารสถานที่ของโรงเรียน กิจกรรมทำรั้วโรงเรียน และกิจกรรมสนามเด็กเล่น บทบาทหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารแต่เพียงฝ่ายเดียว หากต้องเกี่ยวข้องกับพันธมิตรกันหลายฝ่ายโดยเฉพาะชุมชนหรือท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะชุมชนเป็นที่ตั้งของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 21) สอดคล้องกับ วาด หนูมา (2540, หน้า 31) ได้สรุปว่า คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับชาวบ้าน เป็นตัวแทนชุมชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาสถานศึกษา ตลอดจนช่วยประสานความสัมพันธ์ ให้ข้อเสนอแนะ ระดมทรัพยากรท้องถิ่นมาช่วยในการพัฒนาสถานศึกษาในทุกๆ ด้าน สอดคล้องกับ ปราโมทย์ กิ่งแก้ว (2544, หน้า 10) ที่กล่าวว่า นอกจากสถานศึกษาจะเป็นสถาบันของสังคมมีหน้าที่ให้บริการ และพัฒนาบุคลากรในสังคมด้วยการทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาแล้ว สถานศึกษาต้องพิจารณาถึงความต้องการของสังคม และให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทธยา ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายชื่อ ร่วมประสานหน่วยงานขอความช่วยเหลือจากภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษา มีส่วนร่วมอยู่ในอันดับแรก

1.3 ด้านการให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีส่วนร่วมอันดับแรก ได้แก่ ร่วมติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการและการร่วมประเมินผลงานของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา เชื้อพลากิจ (2529, หน้า 75) ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่แสดงความต้องการในการบริหารงานของโรงเรียนมากทุกด้าน

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษามีความตระหนักในความสำคัญของบทบาทหน้าที่ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539, หน้า 46) กำหนดไว้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อรับทราบ

ความก้าวหน้าการดำเนินงาน สถานศึกษาต้องดำเนินงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการ สถานศึกษาทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ หนึ่งครั้ง เพื่อเสนอเป็นการสรุป หรือประเมินผลงาน สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีบทบาทหน้าที่สัมพันธ์กัน โดยสถานศึกษาจะต้อง รายงานผลการดำเนินงานตามแผน โครงการ และคณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องติดตามผลการ ดำเนินงาน และเสนอแนะแนวทางการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา สอดคล้อง กับแนวคิดของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2526, หน้า 106) ที่อธิบายว่า สถานศึกษาจำเป็นต้อง ให้คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยอาจทำได้ หลายรูปแบบ เช่น การประชุม หรือการประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิทย์ บุญช่วย (2525, หน้า 13) ได้สรุปว่า สถานศึกษาต้องรายงานความก้าวหน้าให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ เพื่อเป็นการประเมินสถานศึกษา ช่วยสร้างความศรัทธา ความเชื่อถือและความเชื่อมั่นให้เกิดแก่ชุมชน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและผู้บริหาร ส่งเสริมให้สมาชิกของชุมชนเข้าใจในหน้าที่ของ สถานศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการ บริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายชื่อ ร่วมติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการและการร่วม ประเมินผลงานของสถานศึกษา มีส่วนร่วมอยู่ในอันดับแรก

1.4 ด้านการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก โดยข้อที่มีส่วนร่วมอันดับแรก ได้แก่ ร่วมในการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้ง อนุกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา สอดคล้องกับ เปลี่ยน ศิริรังสรรค์ (2526) ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน และครู เกี่ยวกับบทบาทของ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผู้ตอบ แบบสอบถามคาดหวังให้คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ปฏิบัติงานในด้าน เสนอแนะและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงานและส่วนราชการ เพื่อให้โรงเรียนมี ส่วนร่วมในการบริหารแก่ชุมชน หน่วยงานส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ บทบาทการมีส่วนร่วมในการเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้เล็งเห็นอุปสรรคปัญหาในการดำเนินงานของ สถานศึกษา และเข้ามาช่วยสนับสนุนหรือแก้ปัญหาให้การจัดการของสถานศึกษาเป็น ไปอย่างมี คุณภาพได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 16) ซึ่งสอดคล้องกับ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544, หน้า 33) สรุปว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญยิ่ง ต่อการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานของ

โรงเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ นาวิการ (2538, หน้า 82) กล่าวว่าแผนปฏิบัติการเป็นแผนที่เกี่ยวกับการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรเพื่อทำให้องค์การประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 115) สรุปไว้ว่า การจัดทำแผนการปฏิบัติการประจำปีเป็นงานขั้นตอนสุดท้ายของการวางแผนกลยุทธ์และก่อนที่สถานศึกษาจะนำแผนงาน โครงการที่กำหนดไว้ไปปฏิบัติควรเสนอให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้พิจารณาเห็นชอบ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 25) คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพิจารณาแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาและช่วยให้แผนการปฏิบัติการมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและส่งผลกระทบต่อการทำงานไปปฏิบัติจริง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา ด้านการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายชื่อ ร่วมในการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งอนุกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา มีส่วนร่วมอยู่ในอันดับแรก

1.5 ด้านการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีส่วนร่วมอันดับแรก ได้แก่ ร่วมในการพิจารณานโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัย ของกัลยา เชื้อพลากิจ (2529, หน้า 75) ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่า ผู้ปกครองแสดงความต้องการต่อการบริหารงานของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษาตระหนักในความสำคัญของการกำหนดนโยบาย เห็นว่าการกำหนดกรอบนโยบายเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่มีคุณภาพ (ประกอบ คุณารักษ์ 2544, หน้า 28) นโยบายเป็นกรอบสำคัญของการบริหารและการดำเนินการขององค์กรไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือท้องถิ่น ต่างก็มีความจำเป็นจะต้องใช้นโยบายเป็นกรอบสำหรับการวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินงานในด้านต่างๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544, หน้า 33) กล่าวว่า การกำหนดนโยบายเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ราบรื่น ข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพราะสถานศึกษาเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด จึงจำเป็นต้องปรับปรุงระบบการบริหารการศึกษาให้มีเอกภาพด้านนโยบายและมาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับ สมเดช สีแสง (2543, หน้า 288) ให้ความเห็นว่า แผนพัฒนาของโรงเรียนต้องเกิดจากการตกลงร่วมกันระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทุกฝ่ายรู้ทิศทางและหลักประกันในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับ ปราโมทย์ กิ่งแก้ว (2543, หน้า 21) กล่าวว่า การกำหนดนโยบายและ

แผนพัฒนาของสถานศึกษาเป็นบทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องร่วมกันจัดทำ และปรับปรุงเพื่อนำไปสู่ การพัฒนาสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 42) อธิบายแนวทางการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ โรงเรียนในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษาไว้ คือ คณะกรรมการต้องศึกษาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับ การวางแผนงานในสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา ด้านการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายชื่อ ร่วมในการพิจารณา นโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา มีส่วนร่วมอยู่ในอันดับแรก

1.6 ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยชี้แจงที่มีส่วนร่วมอันดับแรก ได้แก่ ร่วมประสานกับชุมชน องค์กรเอกชน เพื่อระดมทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญวิทย์ สุทธิ (2545, หน้า 78) ศึกษาความต้องการของผู้บริหารในการมีส่วนร่วมการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กัลยา เชื้อพลากิจ (2529, หน้า 75) ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่แสดงความต้องการในการบริหารงานของโรงเรียนมากทุกด้าน และสอดคล้องกับ มนต์รี แก้ววิจิตร (2545 , หน้า 77) ศึกษาการเข้าไปมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ในด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ศิวะ ทาทราย (2545, หน้า 61) ศึกษา สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ บ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักในบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 20) ได้กำหนดบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า ควรมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการระดมทรัพยากรต่างๆ ทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่นเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการใช้วิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น มาให้ความรู้กับนักเรียนสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ นอกจากนี้

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอาจต้องมุ่งเน้นบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานวิชาการอันเป็นงานหลักของสถานศึกษา จึงเห็นว่ามีความจำเป็นต้องระดมสรรพกำลัง และทรัพยากรเพื่อการศึกษา ชลทิศย์ เอี่ยมสำอาง (2533, หน้า 20) เห็นว่า แหล่งวิทยาการในชุมชนที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาได้นั้นมีทั้งประเภทบุคคลและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาจะทำให้สามารถใช้แหล่งวิทยาการได้อย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2543, หน้า 53) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อศึกษานั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมกับการศึกษาในการระดมทรัพยากรมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์กับการพัฒนาการศึกษาอย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังคมเมืองพัทธยา ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายชื่อ ร่วมประสานกับชุมชน องค์กรเอกชน เพื่อระดมทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษา มีส่วนร่วมอยู่ในอันดับแรก

1.7 ด้านการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีส่วนร่วมอันดับแรก ได้แก่ ร่วมในการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา สอดคล้องกับ กัลยา เชื้อพลากิจ (2529, หน้า 75) ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่แสดงความต้องการในการบริหารงานของโรงเรียนมากทุกด้าน

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นความสำคัญของการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานและภารกิจต่างๆ ของสถานศึกษาสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของปราโมทย์ กิ่งแก้ว (2544, หน้า 80) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาโดยกำกับติดตามดูแลช่วยเหลือ แก้ปัญหาและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรับทราบผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา รวมทั้งให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาสถานศึกษานั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ วันทนีย์ สวาสดิ์ธรรม (2540, หน้า 17) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผน คือ การลงมือทำงานหรือปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในแผน หลังจากที่ได้รับอนุมัติแล้ว สอดคล้องกับ ทรงเกียรติ พิษมมงคล (2533, หน้า 60) อธิบายว่า งานที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีจะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้นั้นผู้บริหารต้องมีกลวิธีในการนำแผนไปปฏิบัติ คือการศึกษาทำความเข้าใจส่วนประกอบของแผนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน แบ่งงานตามสัดส่วนตามแผนที่วางไว้ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539, หน้า 45) ที่กล่าวว่า

คณะกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อกำกับและติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน โดยสถานศึกษาต้องรายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบอย่างน้อยภาคเรียนละหนึ่งครั้ง ซึ่งคณะกรรมการและสถานศึกษาควรมีบทบาทร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการติดตามดูแล ให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะ ช่วยเหลือแก้ปัญหา และส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544, หน้า 40) สรุปว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาโดย กำกับ ติดตามดูแล ช่วยเหลือ แก้ปัญหา และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และรับทราบรายงานผลการปฏิบัติการของสถานศึกษา รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาสถานศึกษานั้น เป็นบทบาทหน้าที่อันสำคัญยิ่งของคณะกรรมการสถานศึกษา เพราะคุณภาพของการศึกษาอยู่ที่ การพัฒนามนุษย์ให้มีความคิดและใช้ปัญญาในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา ด้านการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายชื่อ ร่วมในการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา มีส่วนร่วมอยู่ในอันดับแรก

1.8 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีส่วนร่วมอันดับแรก ได้แก่ ร่วมประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองที่มีเด็กในเขตบริการส่งเด็กเข้ารับการศึกษาระดับพื้นฐาน จนจบหลักสูตร สอดคล้องกับ ไพบุลย์ ยิ่งสุข (2545, หน้า 41) ศึกษา การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ทนงค์ สวัสดิ์สัน (2550, หน้า 45) ศึกษา การดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1 พบว่า ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ศาสตร์ศิลป์ ชินโน (2545) ศึกษา การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตนิเทศที่ 4 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ อยู่ในระดับมาก

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาและชุมชนรณรงค์ให้เด็กได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับ กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2535, หน้า 39) กล่าวว่า สถานศึกษาจะต้องจัดทำแผน สำมะโนนักเรียน กำหนดชั้นตอนและการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน เช่นเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 39) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติไว้ว่า การที่จะให้เด็กมีโอกาส เข้าเรียนนั้น ผู้เกี่ยวข้องควรมีแนวทางการปฏิบัติ โดยประเด็นที่คณะกรรมการสถานศึกษาต้อง ตระหนัก ได้แก่ การจัดระบบข้อมูลที่ชัดเจน การเกณฑ์เด็กเข้าเรียนเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และพัฒนาเต็ม ตามศักยภาพ และการสร้างความตระหนักในความสำคัญของการศึกษาแก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ บุคลากรในชุมชน ทั้งนี้แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาดังกล่าว จำเป็นต้อง ศึกษากฎหมาย และระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ต้องวางแผนพัฒนาในอนาคต รวมทั้งต้องประสาน ความเข้าใจกับผู้ปกครองในการเตรียมเด็กเข้าเรียน ประกอบ คุณารักษ์ (2543, หน้า 7) กล่าวว่า ภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษา ประการหนึ่งคือ ต้องมีบทบาทเป็นตัวกลางระหว่าง สถานศึกษากับชุมชนเพื่อดูแลให้คนในท้องถิ่นได้รับประโยชน์ด้านการศึกษาอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่น จึงรู้สภาพปัญหาและความต้องการของ ท้องถิ่นเป็นอย่างดี และสามารถปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับสถานศึกษาในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของเด็กใน เขตบริการของสถานศึกษา และกำหนดแนวทางที่จะทำให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้น พื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพิทยา ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขต บริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายชื่อ ร่วมประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองที่มีเด็กในเขตบริการส่งเด็กเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จนจบ หลักสูตร มีส่วนร่วมอยู่ในอันดับแรก

1.9 ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการ บริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีส่วนร่วมอันดับแรก ได้แก่ ร่วมเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการด้านงบประมาณแก่ สถานศึกษา สอดคล้องกับ กัลยา เชื้อพลากิจ (2529, หน้า 75) ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อ การบริหารงานโรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่า ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่แสดงความต้องการในการบริหารงานของโรงเรียนมากทุกด้าน สอดคล้องกับ ศิวะ ทาทราช (2545, หน้า 61) ศึกษา สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านการ

มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ของสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจการบริหารให้เกิดความคล่องตัวและมีอิสระมากขึ้น โดยให้อำนาจแก่คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมในการตัดสินใจ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 19) สอดคล้องกับแนวคิดของ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2536, หน้า 401) ได้ชี้ให้เห็นว่า การบริหารที่สถานศึกษามีอิสระมากขึ้นทั้งครู ผู้ปกครอง และนักเรียนรวมทั้งผู้นำชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น โดยมุ่งให้อำนาจแก่คณะกรรมการสถานศึกษาสามเรื่อง คือ งบประมาณ บุคลากร หลักสูตร ในทำนองเดียวกันกับ กฤษณ์ อุปจันทร์ (2542, หน้า 33) ให้ความเห็นว่าการบริหารที่ยึดหลักการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง โดยมุ่งให้มีการตัดสินใจร่วมกันในระดับหน่วยปฏิบัติ ระหว่างผู้รับบริการการศึกษา ได้แก่ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนนักเรียนและผู้แทนองค์กรประเภทต่างๆ ในชุมชน โดยให้อิสระในการตัดสินใจสูงขึ้นและมีความรับผิดชอบต่อบทบาทและภารกิจของสถานศึกษาที่มีต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ทั้งในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวิชาการ สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 11) ได้กำหนดบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาไว้ว่า ควรเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป โดยร่วมเป็นคณะทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของสถานศึกษาด้วยเหตุนี้จึงทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายชื่อ ร่วมเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการด้านงบประมาณแก่สถานศึกษา มีส่วนร่วมอยู่ในอันดับแรก

1.10 ด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีส่วนร่วมอันดับแรก ได้แก่ ร่วมแต่งตั้งอนุกรรมการการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ กัลยา เชื้อพลากิจ (2529, หน้า 75) ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่แสดงความต้องการในการบริหารงานของโรงเรียนมากทุกด้าน

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษามีแนวคิดสอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วม คือ การยอมรับปรัชญาที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน หากได้นำ

ความรู้ความสามารถของบุคคลเข้ามาทำงานร่วมกันย่อมส่งผลให้เกิดประโยชน์กับองค์กร (อรุณ รักธรรม, 2536, หน้า 272) ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 22) สรุปว่า นอกจากคณะกรรมการสถานศึกษาแล้วยังมีผู้นำชุมชนหรือประชาชนในท้องถิ่นอีกไม่น้อยยินดีที่จะเข้ามามีส่วนร่วม คณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการ เพื่อช่วยดำเนินงานในภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งคณะอนุกรรมการที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือสถานศึกษานั้นเป็นบุคคลในชุมชน หรือเขตบริการของโรงเรียนจึงสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้สะดวก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนหรือประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามาช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษา ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้ที่ปรึกษาหรือคณะอนุกรรมการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพในการช่วยเหลือกิจกรรมของสถานศึกษา ทั้งนี้การแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะอนุกรรมการนั้น คณะกรรมการสถานศึกษาต้องพิจารณาแต่งตั้งตามที่สถานศึกษามอบหมาย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539, หน้า 50) โดยอาจแต่งตั้งจากบุคคลที่มีอาวุโสในหมู่บ้าน หรือเขตบริการสถานศึกษา ที่เห็นว่ามีเหมาะสม (สินเทา บุญขวัญ, 2535, หน้า 11) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา ด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะอนุกรรมการเพื่อการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายชื่อ ร่วมแต่งตั้งอนุกรรมการการดำเนินงานของสถานศึกษามีส่วนร่วมอยู่ในอันดับแรก

1.11 ด้านการปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีส่วนร่วมอันดับแรก ได้แก่ ร่วมแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากต้นสังกัด ซึ่งสอดคล้องกับ ไพบุลย์ บึงสุข (2545, หน้า 41) ศึกษา การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า ด้านการปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด อยู่ในระดับมาก

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษาโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาของโรงเรียนและในฐานะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงอยู่แล้ว สามารถประสานงานกับผู้นำหมู่บ้าน ชุมชน และบุคคลสำคัญต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เพราะบุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่จะได้รับการคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ทำให้ง่ายสะดวกต่อการประสานงาน และขอความร่วมมือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 14) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การมีส่วนร่วมของ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา ด้านการปฏิบัติงาน
อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายชื่อ
ร่วมแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากต้นสังกัด มีส่วนร่วมอยู่ในอันดับแรก

1.12 ด้านการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส
และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อ
ที่มีส่วนร่วมอันดับแรก ได้แก่ ร่วมศึกษากฎหมาย ระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพิทักษ์สิทธิเด็ก
สอดคล้องกับ มนตรี แก้ววิจิตร (2545, หน้า 77) ศึกษาการเข้าไปมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา
พบว่า ในด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กัลยา เชื้อพลากิจ
(2529, หน้า 75) ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่แสดงความต้องการในการ
บริหารงานของโรงเรียนมากทุกด้าน โดยเฉพาะการบริหารงานกิจการนักเรียน

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความตระหนักใน
ความสำคัญของเด็กที่ด้อยโอกาส เด็กพิการ เด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ได้รับการพัฒนาเต็มตาม
ศักยภาพ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 48) ที่อธิบาย
ว่า ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษาประสบความสำเร็จได้คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
ทั้งผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนและปัจจัยด้านความรู้
ความเข้าใจ และตระหนักในสิทธิที่เด็กพึงได้รับ ซึ่งสิทธิดังกล่าวหมายถึง สิทธิในการมีชีวิตรอด
สิทธิในการได้รับการพัฒนา สิทธิในการได้รับการป้องกันคุ้มครองและสิทธิในการมีส่วนร่วม มีความ
สอดคล้องกับสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กซึ่งระบุถึงสิทธิที่พึงได้รับในการพัฒนา และได้กำหนดบทบาทของ
คณะกรรมการสถานศึกษาในการส่งเสริมให้มีการพิทักษ์เด็กดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มี
ความสามารถพิเศษในท้องถิ่น เพื่อเสนอข้อมูลให้กับสถานศึกษา สนับสนุนสิ่งที่เป็นสื่อ เครื่องมือ
อุปกรณ์การเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับสถานศึกษาเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการที่มี
ความต้องการพิเศษในลักษณะต่างๆ สนับสนุน ส่งเสริมเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการพัฒนา
อย่างเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544, หน้า 40) กล่าวว่า คุณภาพของ
การศึกษาอยู่ที่การพัฒนามนุษย์ ให้มีความคิดและใช้ปัญญาในการดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมี
ความสุข และมีความรับผิดชอบช่วยเหลือพัฒนาสังคมให้มีความสงบร่มเย็น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การมี
ส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา ด้าน
การมีส่วนร่วมในการ ส่งเสริมการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มี

ความสามารถพิเศษให้ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และในรายชื่อ ร่วมศึกษา กฎหมาย ระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพิทักษ์สิทธิเด็ก มีส่วนร่วมอยู่ในอันดับแรก

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร

สถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากกว่าวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ รักเผ่า (2548, หน้า 97) ได้ศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา อำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 1 พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา อำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี แก้ววิจิตร (2545, หน้า 83) ศึกษาการเข้าไปมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าด้านการบริหารงานวิชาการและด้านการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอื้อจิตร หงวนเสงี่ยม (2547, หน้า 86) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรีเขต 1 ด้านการจัดตั้งกองทุนการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 58 ที่ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนาและสถาบันสังคมอื่น เป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและบริจาคตทรัพย์สินทรัพย์ากรอื่นให้แก่สถานศึกษา การรับรู้บทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการพัฒนาสถานศึกษาไปอย่างมีทิศทาง และมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 277) เมื่อรัฐจัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาขึ้นนั้นจึงเป็นโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา อาจกล่าวได้ว่า การที่ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในอดีตนั้น เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การศึกษาของไทยเกิดภาพลักษณ์ตามที่กดหวัง (จุฬาพร ดิสุคน, 2537, หน้า 68) แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเด็กตามศักยภาพ

2) ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ของสถานศึกษา 3) ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) วุฒิการศึกษาต่างกันมีส่วนทำให้เกิดการรับรู้รับทราบ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่ต่างกัน และทำให้การแสดงบทบาทมากหรือน้อยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ บราว (brown อ้างอิงจาก นงเยาว์ หลีพันธ์, 2537, หน้า 67) กล่าวว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม อย่างแข็งขันและไม่แข็งขัน มักมีฐานะแตกต่างกันไป และมีมโนภาพที่สำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมของเขา แนวความคิดที่เขาถูกคาดหวัง ในสถานภาพทางสังคมสูง (การศึกษา อาชีพ และรายได้) มักเข้าร่วมกิจกรรมอย่างแข็งขันกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำกว่า และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540, หน้า 35) ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ โครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรม จะช่วยให้ชุมชนมีความพร้อมในการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงินเพราะเป็นย่านอุตสาหกรรมย่อมทำให้เกิดภาวะเศรษฐกิจที่ดี และยังสอดคล้องกับ เบิร์ดแรนด์ (Bertrand, 1958 pp. 147-157) ได้กล่าวถึงปัจจัยทางวัฒนธรรมของประชาชนที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ซึ่งได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคลต่างๆ คือ อายุ เพศ สถานภาพทางสังคม อาชีพ การศึกษา ถิ่นที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครอบครัว กำเนิด ทักษะดี ปัจจัยเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับ สุนิตย์ สุวรรณฉวี (2534, หน้า 105) การมีส่วนร่วมของชุมชนส่วนใหญ่ที่มีระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ ต้องใช้เวลาไปประกอบอาชีพเพื่อดูแลครอบครัว จึงไม่มีเวลาเพียงพอในการมาเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน สอดคล้องกับ ฉอาน วุฒิชรรมรักษา (2536, หน้า 52) ได้ศึกษาปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลทุ่งพะยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้ที่มีภาวะศึกษาสูงกว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ องอาจ ไพศาลภูมิ (2546, หน้า 91) ศึกษาความต้องการในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีความต้องการในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาทุกด้านมากกว่ากลุ่มวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬารัตน์ จีนประชา (2539) พบว่า สำหรับผู้นำชุมชนที่มี

การศึกษาต่างกันจะมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล สนั่นเครื่อง (2532, หน้า 55) พบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีประสบความสำเร็จสูงกว่าผู้ที่มีวุฒิปริญญาหรือต่ำกว่า สอดคล้องกับ กำนวณ ทองมาก (2548, หน้า 59) ศึกษา สภาพและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีสถานภาพ ระดับการศึกษาและปฏิบัติในสถานที่ตั้งโรงเรียนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นที่เหลือ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการ

บริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมให้มีกิจกรรมพิเศษสำหรับเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเด็กตามศักยภาพ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ของสถานศึกษา 3) ด้านการให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา 4) ด้านการปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขนาดกลาง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การจัดจำแนกขนาดของโรงเรียน นั้นขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียน ซึ่งหากมีจำนวนมากหรือน้อยจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาก็มีขนาดต่างกัน ดังนั้นการเข้ามามีส่วนร่วมก็มีความยุ่งยากในการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นเรศ หิ้นนุกูล (2544) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทั้ง 12 ด้าน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิดา กงบูรณ (2544) ได้ศึกษา การดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า การดำเนินการปฏิรูปการศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร พันธุ์ผลไร่ (2551, หน้า 78) ศึกษา ปัญหาและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มเครือข่ายนครินทร์ อำเภอวัฒนานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ รักเภา (2548, หน้า 88)

ศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา อำเภอบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้คณะกรรมการของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่ในการกำกับ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา โดยพิจารณาจากจำนวนนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548, หน้า 2) จึงทำให้เกิดความยุ่งยากของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการที่เข้าไปมีส่วนร่วมต่างกันอย่างออกไป ประยูร ศรีประสาธน์ (2539, หน้า 3) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาและบริหารการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การเปิดโอกาสหรือจัดให้ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นกรรมการของหน่วยงานหรือเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยงาน หรือเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการบริหารการศึกษา วีระชัย ศรีเมือง (2537, หน้า 11) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา และขาดการมีความรู้ความเข้าใจไม่ค่อยสนับสนุนการศึกษา และไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อสถานศึกษา ระดับการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาอีกประการหนึ่ง เพราะการขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ย่อมทำให้ขาดความต้องการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ , 2540, หน้า 277) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุรัฐ ศิลปะอนันต์ (2541, หน้า 83) อธิบายว่า การทำงานโดยคณะองค์บุคคลนั้น ถ้าผู้ปฏิบัติไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนก็จะส่งผลให้ประสิทธิภาพของงานอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ ประกอบกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีส่วนทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขาดความพร้อมในการอุทิศเวลาเพื่อโรงเรียน เพราะบุคคลส่วนใหญ่ต้องชวชนชววยกับการประกอบอาชีพ

ส่วนด้านอื่นที่เหลือ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ อนงค์ จันทโทภาส (2549, หน้า 65) ศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา อำเภอวัฒนานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สนั่น นุชพงษ์ (2547) ศึกษาปัญหาการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ พรหมสอน (2545) ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาสระแก้ว พบว่า ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน โดยรวมและทุกด้าน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภักดี มีความดี (2546) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยรวมจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวะ ทาทราช (2545, หน้า 61) ศึกษา สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการวิจัยของ สามารถ หมวมณีนี (2531, หน้า 87-88) พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนโดยตำแหน่ง ที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนขนาดเล็กกับที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน สอดคล้องกับนิโรธ งามสมัน (2527, บทคัดย่อ) ที่ว่า ผู้บริหารที่มีบทบาทหน้าที่และรับผิดชอบอย่างเดียวกัน ทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งหวังให้เยาวชนสำเร็จการศึกษาอย่างมีคุณภาพเต็มตามศักยภาพของทุกคนเพื่อให้สามารถร่วมพัฒนาสังคมอย่างสร้างสรรค์ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539, หน้า 17) การบริหารการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับให้ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงของสังคม คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสนใจในการบริหารงานด้านการศึกษา และมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่สถานศึกษาดังอยู่ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 17) จึงเป็นที่ยอมรับของบุคคลในชุมชน และสามารถระดมทรัพยากรต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่น เข้ามาช่วยในการพัฒนาการจัดการศึกษาได้สะดวก รวมทั้งสามารถดำเนินการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนไปสู่เป้าหมาย คือการมีคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ (ปราโมทย์ กิ่งแก้ว, 2544, หน้า 33) อีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นความสำคัญของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานว่าเป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับชุมชนและท้องถิ่นมากที่สุด การที่ชุมชนต้องมีบทบาทมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ทั้งนี้รวมทั้งการสนับสนุนภารกิจและการให้บริการทรัพยากรด้านต่างๆ แก่สถานศึกษา (ศักดิ์ประเสริฐ ทรัพย์ประเสริฐ, 2535, หน้า 22) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539, หน้า 42)

ที่กำหนดว่า การให้ความร่วมมือจากชุมชนนั้นต้องให้องค์กรท้องถิ่นร่วมในการจัดการศึกษาไม่ว่าเป็นด้านวิชาการ หรือด้านการบริหารและส่งเสริมให้บุคคลในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการศึกษา

4. เปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไร ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยคณะกรรมการที่ไม่เคยดำรงตำแหน่ง มีส่วนร่วมมากกว่าคณะกรรมการที่เคยดำรงตำแหน่ง ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษา ในบทบาทการนัดประชุมการทำงานนั้นทุกส่วนจะเข้ามาร่วมดำเนินการอย่างจริงจัง และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนว่าการทำงานของตนนั้น ผลสุดท้ายต้องตกสู่นักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันพัฒนาบริหารการศึกษา (ปรามโทย์ กิ่งแก้ว, 2544, หน้า 102) ที่กล่าวว่าบุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาที่ดีที่สุดคือผู้ที่รับผิดชอบกับการศึกษาโดยตรง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542, หน้า 16) สรุปไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นความพยายามที่จะจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กร ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานประสานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ (2540, หน้า 43) เสนอแนวคิดว่าการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมพัฒนา ควรเปิดโอกาสให้ผู้แทนชุมชนในเขตพื้นที่บริการได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ที่มาจากหลากหลายสาขา การบริหารงานในสถานศึกษาประสบการณ์ของคณะกรรมการ ไม่มีผลต่อการทำงานเนื่องจากการทำงานทุกคนทุกฝ่าย ต้องมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาเท่าเทียมกัน ประสบการณ์การทำงานอาจไม่ส่งผลให้คณะกรรมการที่มีประสบการณ์มากมีส่วนร่วมมากกว่าในการบริหารสถานศึกษา เพราะคณะกรรมการอาจจะเกิดความเบื่อหน่ายเนื่องจากตนเองรับผิดชอบงานแบบซ้ำๆกันมาหลายปีแล้ว ในทางกลับกัน ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่าอาจทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการพัฒนา การศึกษาให้การบริหารงานในสถานศึกษามีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ธงชัย สันติวงศ์ และชัยยศ สันติวงศ์ (2533, หน้า 54) ประสบการณ์ทำให้บุคคลได้มีโอกาสได้เรียนรู้และทำความเข้าใจ มองเห็นปัญหาได้ชัดเจน ถูกต้องตามหลักความเป็นจริง ทำให้เกิดทักษะและเจตคติที่ดี ต่อการทำงานและส่งผลให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ นิพนธ์ กินาวงศ์ (2523, หน้า 7) มีความเห็นว่าผู้ที่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและสามารถแสดงบทบาทได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมเท่านั้นจึงจะดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาได้แสดงบทบาทผู้นำในการปฏิบัติงานร่วมกันให้บรรลุตามนโยบาย และเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ แคมเบลล์ (ธีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์และคนอื่นๆ, 2539, หน้า 86; อ้างจาก Cambell.1980) ที่กล่าวว่า ผู้นำต้องเป็นผู้ที่มี

ความรับผิดชอบสูง และชอบแสวงหาความรับผิดชอบ ต้องฝึกทักษะในการรับผิดชอบ และมีความเชื่อมั่นในตนเองที่จะรับผิดชอบงานต่างๆ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเมืองพัทยา ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ไปถึงระดับมากที่สุด โดยอาจเรียงตามลำดับก่อนหลัง ซึ่งเริ่มจาก ด้านที่คณะกรรมการสถานศึกษาฯมีส่วนร่วมน้อยอยู่ 3 ลำดับแรก 1) ด้านการส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ 2) ด้านการปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด 3) ด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงาน

1.2 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถใช้ได้กับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกภูมิภาคการศึกษา ทุกประเภทการดำรงตำแหน่ง ทั้งนี้ เนื่องจากความแตกต่างของคุณลักษณะเหล่านี้ไม่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมต่างกัน

1.3 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรคำนึงถึงความแตกต่างของขนาดโรงเรียน โดยควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเมืองพัทยา ให้มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด

2.2 ควรศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเมืองพัทยา ตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน